

اهداف و نشانه‌های تحقق مهارت‌ها و نگرش‌های مشترک برنامه‌های درسی

پایه‌های اول، دوم و سوم

جدول اهداف و نشانه‌های تحقق مهارت‌ها و نگرش‌های مشترک برنامه‌های درسی پایه‌ی اول، دوم و سوم

عناوین	اهداف کلی	نشانه‌های تحقق
نگرش‌ها و مهارت‌های شخصی	<ul style="list-style-type: none"> - رعایت بهداشت و ایمنی - رعایت آموخته‌های اخلاقی 	<ul style="list-style-type: none"> - توجه به آراستگی و پاکیزگی خود و محیط و وسایل شخصی - رعایت نکات بهداشت فردی و اجتماعی - رعایت نکات ایمنی در تغذیه، انجام فعالیت و استفاده از وسایل - خوش رفتاری با دیگران - احترام به بزرگوارها و همسالان
	نگرش‌ها و مهارت‌های اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> - مسئولیت‌پذیری
<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در کار گروهی 		<ul style="list-style-type: none"> - ایفای نقش محوله در گروه - رعایت نوبت - آرا‌های نظر و پیشنهاد خود به دیگران - گوش دادن به نظرات دیگران
<ul style="list-style-type: none"> - احترام به ارزش‌های ملی و مذهبی 		<ul style="list-style-type: none"> - حساسیت نسبت به رعایت ارزش‌های ملی و مذهبی - مشارکت در برگزاری مراسم و مناسبت‌ها
<ul style="list-style-type: none"> - توجه به مطالعه و کتاب خوانی 		<ul style="list-style-type: none"> - استناد به مطالعات خود در گفتگوها - عضویت فعال در کتبخانه - جمع‌آوری اطلاعات از منابع مختلف در پاسخ به سؤال موجود
نگرش‌ها و مهارت‌های یادگیری	<ul style="list-style-type: none"> - تلاش برای یادگیری بیشتر در مکان‌ها و زمان‌های مختلف 	<ul style="list-style-type: none"> - کنجکاوی و پرسش‌گری - تجسم، تخیل، خلاقیت و نوآوری در انجام فعالیت‌ها - تأمل در مورد مسائل - ارزیابی یک موضوع از جنبه‌های مختلف براساس ملاک‌های داده شده

کلیدواژه‌ها

❖ **ارزش‌یابی:** به فرایند نظام‌دار برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات به منظور تعیین میزان تحقق اهداف موردنظر، براساس ملاک‌ها و معیارهای مشخص شده، اطلاق می‌شود.

❖ **ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی:** فرایند منظم جمع‌آوری اطلاعات به منظور بررسی، داوری و قضاوت در مورد تلاش‌های یادگیری دانش‌آموزان و فعالیت‌های معلم در دست‌یابی به اهداف آموزشی و پرورشی براساس ملاک‌های معین است.

❖ **ارزش‌یابی توصیفی:** شیوه‌ای از ارزش‌یابی تحصیلی – تربیتی است که اطلاعات لازم، معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه‌جانبه‌ی فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از ابزارها و روش‌های مناسب مانند کارپوشه، آزمون‌ها (با تأکید بر آزمون‌های عملکردی) و مشاهدات در طول فرایند یاددهی – یادگیری به دست می‌آید؛ تا براساس آن بازخوردهای کیفی مورد نیاز برای کمک به یادگیری و یاددهی بهتر در فضای روانی و عاطفی مطلوب برای دانش‌آموز، معلم و اولیاء حاصل آید.

❖ **ارزش‌یابی تکوینی:** نوعی از ارزش‌یابی است که در طول فرایند یاددهی – یادگیری به طور پیوسته و مداوم برای شناسایی و تقویت قوت‌ها و شناسایی و رفع ضعف‌ها، موانع و مشکلات یادگیری فراگیران صورت می‌گیرد.

❖ **ارزش‌یابی پایانی:** به منظور تشخیص تحقق اهداف آموزشی – تربیتی در پایان نوبت و یا سال تحصیلی از طریق جمع‌بندی و تحلیل نتایج ارزش‌یابی‌های تکوینی و سایر اطلاعات به دست آمده، صورت می‌پذیرد و نتایج آن به شکل توصیفی گزارش می‌شود.

❖ **آزمون:** ابزاری است برای اندازه‌گیری و سنجش آموخته‌های دانش‌آموزان در قالب سؤالات کتبی، شفاهی و موقعیت‌های عملی.

❖ **آزمون مداد – کاغذی:** مجموعه‌ی سؤالات کتبی است که توسط دانش‌آموزان به صورت نوشتاری پاسخ داده می‌شود.

❖ **آزمون عملکردی:** ابزاری است که به وسیله آن عملکرد، تلاش و فعالیت‌های دانش‌آموز در موقعیت‌های عملی و قابل مشاهده سنجیده می‌شود.

❖ **کارپوشه:** مجموعه‌ای هدفمند از نمونه‌ی فعالیت‌ها و کارهای مختلف دانش‌آموز است که به منظور مستند کردن فرایند تلاش و پیشرفت و موفقیت او در طول سال تحصیلی با مشارکت دانش‌آموز، معلم و اولیاء جمع‌آوری، طبقه‌بندی و مدیریت می‌شود.

✳️ **ثابت مشاهدات** : روشی است برای ثبت و توصیف وقایع و رفتارهای قابل مشاهده دانش آموز، در حیطه های مختلف که اطلاعات مناسبی را برای شناخت دقیق تر دانش آموز در اختیار معلم و اولیاء قرار می دهد.

✳️ **بازخورد** : فرایندی است که در آن معلم، واکنش های خود را در قبال تلاش و عملکرد دانش آموز، با هدف راهنمایی، تشویق و کمک به وی و با استفاده از روش ها و ابزارهای مختلف (کلامی، غیر کلامی، مکتوب و...) ارایه می دهد.

✳️ **فرایند یادگیری** : فعالیت ها و اقداماتی است که دانش آموز با راهنمایی و هدایت معلم برای دستیابی به اهداف آموزشی - تربیتی پیش بینی شده، انجام می دهد.

✳️ **گزارش پیشرفت تحصیلی - تربیتی** : جمع بندی اطلاعات و نتایج ارزش یابی های تکوینی که در طول فرایند یاددهی - یادگیری با ابزارهای مناسب صورت گرفته و ارائه تصویری کلی از آموخته ها، مهارت ها، توانایی ها و نگرش های دانش آموز به منظور تقویت نقاط قوت و رفع موانع یادگیری دانش آموز است.

✳️ **اهداف برنامه درسی** : اهدافی است که توسط برنامه ریزان درسی برای دوره، پایه و عناوین درسی ابتدایی، پیش بینی شده و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش می رسد.

✳️ **وضعیت آموزشی - تربیتی** : شرایط، موقعیت و جایگاه دانش آموز است که در فرایند یادگیری با توجه به مستندات جمع آوری شده در خصوص یادگیری و رفتار او تعیین می شود.

✳️ **فعالیت های مکمل** : فعالیت هایی است که معلم یا مربی به منظور غنای فرایند یاددهی - یادگیری علاوه بر آنچه که در کتاب های درسی پیش بینی می شود - در نظر می گیرد تا فرصت های یادگیری بهتری را برای دانش آموز فراهم کند.

✳️ **درس پژوهی** : پژوهش هایی است که دانش آموز در ارتباط با موضوعات درسی با هدایت و راهنمایی معلم یا مربی انجام می دهد.

✳️ **پروژه** : مجموعه ای فعالیت های هدفمندی است که معلم یا مربی برای تعمیق، تثبیت و کاربست یادگیری دانش آموز به صورت فردی و گروهی تعیین می کند.

✳️ **کلاس های جبرانی** : جلسات آموزشی اضافه بر ساعات درسی عادی دانش آموزان است که به منظور جبران ضعف های درسی آن ها در چارچوب قوانین و مقررات شورای عالی، توسط مدرسه پیش بینی می شود.

✳️ **فوق برنامه** : فعالیت ها و برنامه هایی هستند که در برنامه ی درسی یا جدول ساعات مدرسه منظور نشده اند ولی زیر نظر مدرسه یا در مراکز مکمل مدرسه زیر نظر منطقه یا ناحیه و به انتخاب دانش آموزان انجام می گیرند.

✳️ **مقیاس** : یک مفهوم قراردادی است که براساس آن میزان عملکرد دانش آموزان در دستیابی به اهداف سنجیده و تعیین می شود.

- ۱- تلخایی، محمود؛ بازاندیشی در فرایند آموزش، تهران، آیش، ۱۳۸۴.
- ۲- حسنی، محمد و احمدی، حسین. ارزش‌یابی توصیفی، الگویی نو در ارزش‌یابی تحصیلی. چاپ اول، ۱۳۸۴.
- ۳- حسنی، محمد. سخنرانی در کارگاه غنی‌سازی کتاب‌های درسی پایه‌ی اول ابتدایی از منظر ارزش‌یابی توصیفی. خرداد ۱۳۸۸.
- ۴- حسنی، محمد. راهنمای اجرای ارزش‌یابی کیفی توصیفی در کلاس درس، چاپ نهم، ۱۳۸۸.
- ۵- حسنی، محمد. کژتابی‌های ذهنی، روزنامه همشهری، ۸۸/۱۰/۱۹.
- ۶- رستگار، طاهره. ارزش‌یابی در خدمت آموزش. چاپ اول، تهران، منادی تربیت، ۱۳۸۲.
- ۷- رستگار، طاهره. راهنمای معلم در ارزش‌یابی علوم تجربی ۵ (پنجم دبستان). چاپ اول، تهران، مدرسه، ۱۳۸۲.
- ۸- «رشد آموزش ابتدایی»، دوره‌ی نهم، دی ماه ۱۳۸۴.
- ۹- «رشد معلم»، دوره‌ی بیست و چهارم، اسفند ماه ۱۳۸۴.
- ۱۰- سیف، علی‌اکبر. روش‌های اندازه‌گیری و ارزش‌یابی آموزشی. تهران، دوران، ۱۳۷۵.
- ۱۱- کنرادراگ، ادوارد. سنجش و یادگیری در دبستان. ترجمه‌ی علیرضا کیامنش و کامران گنجی، تهران، رشد، ۱۳۸۲.
- ۱۲- فراهانی، مهدی. مقدمه‌ای بر ارزش‌یابی کیفی آموخته‌های فراگیران. چاپ اول، منادی تربیت، ۱۳۸۴.
- ۱۳- مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، دبیرخانه‌ی شورای عالی آموزش و پرورش، تهران ۱۳۸۵.
- ۱۴- نایلور، استوارت و همکاران. تلفیق آموزش و ارزش‌یابی. ترجمه‌ی طاهره رستگار، تهران، علوم نوین، ۱۳۸۸.

باسمه تعالی

پرسشنامه‌ی نظرخواهی درباره‌ی راهنمای معلم در ارزش‌یابی توصیفی

نام و نام خانوادگی :	استان محل خدمت :	شهرستان/روستا :	مدرسه :
سابقه‌ی اجرای طرح :	شماره‌ی تماس :	نشانی پست الکترونیکی :	پایه‌ی تدریس :

همکار گرامی

بدون تردید، نظرات و تجربیات ارزشمند شما در مورد اجرای طرح ارزش‌یابی توصیفی و کتاب راهنمای آن در محیط واقعی، مهمترین منبع برای بازنگری کتاب و متناسب‌سازی آن با نیازهای آموزشی می‌باشد. بدین منظور پرسش‌نامه‌ی ذیل تدوین شده است. خواهشمند است پس از تکمیل آن را به نشانی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی ارسال نمایید. امید است با نظرات و پیشنهادهای سازنده ما را در رفع نواقص کتاب یاری رسانید.

۱- به نظر شما تا چه اندازه معلمان می‌توانند با مطالعه‌ی کتاب اطلاعات لازم در خصوص ارزش‌یابی توصیفی را کسب کنند؟
دلایل خود را ذکر فرمایید.

بسیار زیاد زیاد تا حدودی کم بسیار کم

آیا نیاز است مطالب دیگری نیز در کتاب گنجانده شود؟

۲- چه بخش‌هایی از کتاب نیاز به توضیح بیشتری دارد؟ لطفاً با ذکر شماره‌ی صفحات دلایل خود را مرقوم فرمایید.

۳- آیا جداول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد برنامه‌های درسی، اهداف برنامه‌های درسی پایه‌ی مورد نظر را پوشش می‌دهد؟

بله خیر

لطفاً دلایل خود را بیان نمایید؟

۴- آیا سطوح عملکردی اهداف ارائه شده در فصل سوم از سازماندهی منطقی و مناسبی برخوردار است؟

بله خیر در صورت انتخاب پاسخ خیر دلایل خود را مرقوم فرمایید.

۵- آیا نشانه های تحقق اهداف و سطوح عملکرد آنها از وضوح و شفافیت کافی برخوردار است؟

بله خیر لطفاً دلایل خود را مرقوم فرمایید.

۶- آیا محتوای فصل سوم کتاب برای ارزش گذاری و قضاوت درباره ی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کافی می باشد؟

بله خیر در صورت انتخاب پاسخ خیر دلایل خود را به تفکیک موضوعات درسی ذکر نمایید.

۷- هر گونه پیشنهاد و توصیه ی دیگری برای بهبود و اصلاح کتاب دارید لطفاً مرقوم فرمایید.

از همکاری شما سپاسگزاریم

تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ی ۴ آموزش و پرورش، شماره ۲۷۴، کد پستی ۱۵۸۴۷۴۱۳۳۵،
صندوق پستی: ۱۵۸۵۵/۳۶۳، پست الکترونیکی: talif@talif.sch.ir